

Nr.198 din 08 iunie 2026

Ministerul Educației și Cercetării

cancelaria@mec.gov.md

angela.prisacaru@mec.gov.md

copie:

Cancelaria de Stat

cancelaria@gov.md

AVIZ

la proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (reforma „Restart în educație”) (număr unic 526/MEC/2026)

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat adresarea Cancelariei de Stat a Republicii Moldova nr. DGPȘG-2486-18-69-1382 din 26.05.2026, privind avizarea proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (reforma „Restart în educație”) (număr unic 526/MEC/2026), și comunică următoarele.

1. Considerăm că proiectul de lege necesită a fi **corelat și sincronizat** cu pachetul de legi care urmează a fi propus de Guvern spre examinare **în contextul reformei administrației publice**, în care se vor preciza dimensiunile și **competențele autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea**.

2. Pentru promovarea unei astfel de reforme radicale în educație, Ministerul Educației și Cercetării necesită mai întâi să elaboreze și să prezinte **analiza impactului de reglementare**, atât **la prezenta reformă numită generic „Restart în educație”**, cât și **la precedenta reformă similară numită „Reforma restart”, care ar trebui să arate avantajele și dezavantajele reformelor**.

3. În general, cu regret, persistă impresia că în Republica Moldova trebuie să aparții unui grup etnic minoritar sau să fii vorbitor de o altă limbă decât româna, ca să poți pretinde și aștepta **privilegii în reglementări**. În acest sens, este legitimă întrebarea - care este temeiul privilegiului de reglementare al UTA Găgăuzia, de a i se propune să dețină competențe distincte în educație, în raport, cu capitala, municipiul Chișinău, dar și cu municipiul Bălți (care se lipsesc prin proiect de aceste competențe proprii), care potrivit Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală – dețin statut legal special și au capacitatea de administrare a tuturor responsabilităților în educație. Această impresie este fortificată și de propunerea de i se acorda un statut special raionului Taraclia (în Conceptul Guvernului privind reforma administrației publice locale), chiar dacă un asemenea statut privilegiant (municipalizare) îl merită și celelalte unități administrativ-teritoriale de nivelul al doilea (de ce nu?).

4. **Proiectul reprezintă o centralizare a competențelor în domeniul educației, respectiv, nu satisface plener principiul constituțional al descentralizării serviciilor publice**, consacrat de Art. 109 din Constituția Republicii Moldova.

Art. 109 (Principiile administrației publice locale), din Constituție prevede expres că: „Administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, **descentralizării serviciilor publice**, eligibilității autorităților administrației publice locale și

consultării cetățenilor asupra problemelor locale de interes deosebit”. Prin urmare, **descentralizarea este un principiu constituțional obligatoriu**, nu doar o opțiune de politici publice.

Carta europeană a autonomiei locale, ratificată de Republica Moldova în anul 1997, de asemenea, consacră dreptul colectivităților locale de a soluționa și gestiona o parte importantă a treburilor publice, bazat pe principiul subsidiarității și a autonomiei financiare locale, dar și pe consultarea autorităților locale și structurilor asociative ale acestora în problemele care le privesc.

O dovadă directă a afectării descentralizării reprezintă și modificarea prin proiect a Legii privind descentralizarea administrativă nr. 435/2006, care consacră la nivel legal principiile descentralizării, transferul competențelor, autonomia decizională și financiară, subsidiaritatea și responsabilitatea autorităților publice locale.

Amintim, că **subsidiaritatea**, presupune că atribuțiile publice trebuie exercitate de autoritatea **cea mai apropiată de cetățean**, cu excepția cazurilor în care acestea pot fi realizate mai eficient la un nivel superior, iar **descentralizarea** apropie decizia de cetățean, permite participarea comunității la luarea deciziilor, crește responsabilitatea aleșilor locali, întărește autonomia locală și este o **expresie a democrației locale**.

Descentralizarea este justificată și economic, prin eficiența furnizării serviciilor publice, adaptarea deciziilor la nevoile locale, utilizarea mai eficientă a resurselor și stimularea dezvoltării economice locale, reducerea supraîncărcării administrației centrale și servicii publice mai rapide și mai adaptate.

În contextul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, **descentralizarea este privită ca o condiție pentru buna guvernare**, absorbția fondurilor europene, dezvoltarea regională și consolidarea capacității administrative locale. Respectiv, atât Comisia Europeană, cât și Congresul Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei (inclusiv în ultimul său document posmonitorizare, din anul 2025) **au recomandat în repetate rânduri Republicii Moldova aprofundarea descentralizării**, constituind angajamentele asumate în procesul de integrare europeană.

Prin urmare, **descentralizarea** nu ține doar de o „reformă administrativă”, ci constituie **un principiu fundamental al organizării statului și al autonomiei locale în Republica Moldova**.

5. Referitor la atribuțiile APL în domeniul **învățământului extrașcolar** – considerăm că aceste competențe necesită a fi atribuite **doar autorităților administrației publice locale de nivelul întâi** (nu și al doilea). În acest context, **considerăm necesară modificarea corespunzătoare a normelor respective din tot textul proiectului** (de ex: „la alineatul (7), litera a) va avea următorul cuprins: „...articolul se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins: „(11) Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi **și al doilea** exercită la nivel local atribuțiile în domeniul învățământului preșcolar și **extrașcolar**, în condițiile prezentului cod, direct sau, după caz, prin intermediul subdiviziunilor interioare create potrivit structurii proprii”).

Pentru a consolida buna guvernare și democrația locală, interesele colectivităților locale și ale cetățeanului în materie de educație, în contextul modernizării / reformei administrației publice și aderării la Uniunea Europeană, CALM solicită luarea în considerație a obiectiilor sus-menționate.

Cu respect,

Viorel FURDUI

Director Executiv al CALM

Ex.: Igor Cristal, expert CALM